

CEBİR SUÇU (TCK m.108)

Doç. Dr. Özlem Yenerer ÇAKMUT*

I. GİRİŞ

Cebir suçu TCK m.108'de; *“(1) Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması halinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur.”* biçiminde düzenlenmiştir.

II. ESKİ VE YENİ YASANIN KARŞILAŞTIRILMASI

5237 Sayılı Türk Ceza Yasası m.108'de düzenlenmiş bulunan cebir suçunun karşılığı 765 Sayılı Türk Ceza Yasası m.188'de düzenlenmiştir.

765 Sayılı TCK'da cebir ve şartlı tehdit suçu birlikte düzenlenmişken 5237 sayılı TCK'da tehdit suçuna m.106'da ayrıca yer verilmiştir. Ayrıca 765 sayılı mülga Yasa'da cebir sonucu istenene ulaşılmışsa bu durum ağırlatıcı hal teşkil ederken, benzer hüküm 5237 sayılı Yasa'ya alınmamıştır¹. Yine 765 sayılı TCK'da fiilin silahla, failin kendisini tanınmayacak hale sokarak ya da birkaç kişi tarafından birlikte işlenmesi hali ağırlatıcı neden olarak belirlenirken, bu haller 5237 sayılı TCK'ya alınmamıştır².

Cebir suçunun işlenmesi sonucunda tüzel kişi yararına haksız menfaat sağlanmış ise tüzel kişi hakkında güvenlik tedbirine hükmolunacağı düzenlemesine 5237 sayılı TCK'da yer verilmişken böyle bir hal 765 sayılı TCK'da bulunmamaktadır³.

5237 Sayılı TCK'da düzenlenmiş cebir suçunun cezası da 765 sayılı TCK'da yer alan cebir suçundan farklı belirlenmiştir.

---

* Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

¹ M. E. Artuk/A. Gökçen/A. C. Yenedünya, TCK Şerhi, Özel Hükümler, Madde 76-131, 3. Cilt, Ankara 2009, 2800-2801.

² O. Yaşar/H. T. Gökçen/M. Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III (Madde 86-146), Ankara 2010, 3602-3603.

³ Yaşar/Gökçen/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3603.

III. SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Cebir suçu ile korunan hukuksal değer, bireylerin kendi istek ve iradeleri ile karar alabilme ve almış buldukları karar doğrultusunda hareket edebilme özgürlüğüdür. Ayrıca kişinin vücut bütünlüğü de korunan hukuki değer olarak ortaya çıkmaktadır⁴.

IV. SUÇUN KONUSU

Cebir suçunun konusu bireyin *irade özgürlüğü*dür⁵.

V. SUÇUN FAİLİ

Cebir suçunun faili herkes olabilir. Ancak fail kamu görevlisi ise zorlama ile çıkar elde etmişse irtikap suçu (TCK m.250) oluşacaktır⁶. Ayrıca görevi gereği elinde bulundurduğu araç ve gereçleri suçun işlenmesinde kullanmışsa bu durum-da hakkında TCK m.266 hükmü⁷ gereğince cezanın artırımına gidilecektir.

VI. SUÇUN MAĞDURU

Cebir suçunun mağduru bakımından bir özellik söz konusu değildir. Madde düzenlemesinde “kişi” den söz edildiği için herkes mağdur olabilir.

Suç kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek maksadıyla işlenecek olursa bu durumda TCK m.265’de düzenlenmiş bulunan görevi yaptırmamak için direnme⁸ suçu söz konusu olacaktır.

⁴ N. Toroslu, Ceza Hukuku Özel Kısım, Ankara 2012, 72; Yaşar/Gökcan/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3604; A. Parlar/M. Hatipoğlu, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, I. Cilt, (Madde 1-140), Ankara 2007, 895; İ. Üzülmöz, Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, Ankara 2007, 168.

⁵ N. Toroslu, Ceza Hukuku, Özel Kısım, Ankara 2012, 72.

⁶ V. Ö. Özbek/M. N. Kanbur/K. Doğan/P. Bacaksız/İ. Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2010, 383.

⁷ Kamu görevine ait araç ve gereçleri suçta kullanma, Madde 266 – “(1) Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.”.

⁸ Görevi yaptırmamak için direnme, Madde 265 – “(1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. / (2) Suçun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesi halinde, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. / (3) Suçun, kişinin kendisini tanımayacak bir hale koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. / (4) Suçun, silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. / (5) Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”

Yaşı veya akıl hastalığı nedeniyle temyiz kudretine sahip olmayanlar da cebir suçunun mağduru olabilirler⁹.

Tüzel kişilerin cebir suçunda mağdur olmaları ise, suç kişi özgürlüğüne karşı suçlardan olduğundan, mümkün değildir. Bu durumda da suç tüzel kişinin çalışanları, diğer bir ifade ile gerçek kişilerdir¹⁰.

VII. SUÇUN UNSURLARI

1. Maddi Unsur

Cebir, kelime anlamı itibarıyla zor, zorlayış demektir. *Cebir kullanmak* bir işi yaptırmak için zora başvurmak anlamına gelir¹¹. Hukuki bakımdan ise *cebiri*, bir kimsenin diğerinin özgür biçimde irade oluşturması ve/veya bu biçimde hareket etmesini engellemeye elverişli şekilde yoğun ve etkin güç kullanması ya da farklı fiziki etkide bulunulması olarak anlaşılmaktadır¹². Güç herhangi bir teknik araçla yaratılabilecektir. Ayrıca hipnotizma veya uyuşturucu madde kullanılmak da cebir kullanma sayılacaktır. Nitekim TCK m.148/3'de *cebiri karinesine* yer verilmiş ve "Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır" denilmiştir. Uygulanan cebrin biçimi önemli olmadığından serbest hareketli suçtur¹³. Bu açıklama bizi mağdurun karşı koymasını güçleştiren, direncini ortadan kaldıran her etkinin cebir sayılmasını kabule götürür¹⁴. Gerekçe'de "Latince karşılığı "vis compulsiva" olan cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle, onun veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zecrî bir etki meydana getirilmesidir" denilmiştir¹⁵ ve cebrin mutlak surette fiziki güç kullanılarak oluşabileceği belirtilmiştir¹⁶.

⁹ Toroslu, Ceza Hukuku, Özel Kısım, 73; Yaşar/Gökcan/Artaç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3604; Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 383

¹⁰ Toroslu, Ceza Hukuku, Özel Kısım, 73; Yaşar/Gökcan/Artaç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3605.

¹¹ Türkçe Sözlük, I (A-K), Türk Dil Kurumu, Ankara 1983, 204.

¹² D. Tezcan/M. R. Erdem/M. Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara 2012, 386; E. Cihan, Cebir Kullanma Cürmü (TCK. m.188), İstanbul 1978, 8; A. Gökcan, "Hürriyete Karşı Suçlar", www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/117.doc, 16.02.2014, saat.20.30.

¹³ Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 383; Cebir suçunun serbest hareketli bir suç olmadığı görüşü için bak. Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 386.

¹⁴ Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 386-387.

¹⁵ N. Centel/H. Zafer/Ö. Çakmut, Gerekeçeli-Karşılaştırmalı-Tablolu Yeni Türk Ceza Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul 2005, 194.

¹⁶ Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 383.

Cebir, varolan direnci ortadan kaldırmaya veya ileride belirebilecek direnci kırmaya yönelik olabilir. Zorlama bedene yönelik olmalıdır, ancak bedensel temas koşul değildir¹⁷.

Cebir istenilen şartı yerine getirmesi beklenen kişiye yönelik olabileceği gibi, yakınlık duyulan üçüncü bir kişiye karşı da olabilir¹⁸.

Cebir, etkin ve belli bir yoğunluğa ulaşmış, objektif olarak elverişli olmalıdır¹⁹. Diğer bir ifade ile mağdurun iradesini zorlamaya elverişli bir güç, cebir suçunun oluşumuna vücut verebilecektir. Öte yandan eşya üzerinde güç kullanımını da cebir suçunun meydana gelmesine yol açabilir²⁰.

2. Hukuka Aykırılık Unsuru

Suçun oluşması, eylemin hukuka aykırı olmasına bağlıdır. Suçun unsuru olan hukuka aykırılığı ortadan kaldıran ve TCK m.24 ve devamında yer almış bulunan hukuka uygunluk nedenleri, tüm suçlar açısından sözkonusu olan genel nitelikteki hükümlerdir. Bu nedenlerden birinin varlığı halinde, fiil suç olmaktan çıkar ve fiili işleyen cezalandırılmaz. Dolayısıyla, cebir suçu bakımından, somut olayda, herhangi bir hukuka uygunluk nedeninin varlığını gösterecek olgularla karşılaşırsa, fail cezalandırılmaz. Çünkü, bir fiilin cezalandırılması, onun tüm hukuk düzeni ile çelişki halinde bulunmasına bağlıdır. Bu çelişki ve çatışmayı ortadan kaldıran, hukuken geçerli, yazılı veya yazılı olmayan herhangi bir nedenin varlığı, suçun oluşmasını ve fiili işleyenin cezalandırılmasını engeller²¹.

¹⁷ Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 387.

¹⁸ Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 387.

¹⁹ Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 383; Üzülmöz, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, 178.

²⁰ Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 387; D. Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2005, 218. Eşya üzerinde güç kullanımının cebir sayılmayacağı görüşü için bak. A. Parlar/M. Hatipoğlu, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, 1. Cilt, (Madde 1-140), Ankara 2007, 896.

²¹ N. Centel/H. Zafer/Ö. Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2006, 280 vd.; S. Dönmezer/S. Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım II, İstanbul 1997, k. no.680 vd.; J. Wessels/W. Beulke, Strafrecht Allgemeiner Teil, Heidelberg 1999, 88 vd.; M. E. Artuk/A. Gökçen/A. C. Yenidünya, 5237 Sayılı Yeni TCK.'ya Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Genel Hükümler I, Ankara 2006, 479 vd.; A. Önder, Ceza Hukuku Genel Hükümler, II-III, İstanbul 1992, 145 vd.; K. İçel/F. Sokullu-Akıncı/İ. Özgenç/A. Sözüer/F. S. Mahmutoğlu/Y. Ünver, İçel Suç Teorisi, 2, İstanbul 2000, 93 vd.; K. İçel/A. H. Evik, İçel Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2, İstanbul (tarihsiz), 83 vd.; T. Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2006, 248 vd.; B. Öztürk/M. R. Erdem, Öztürk Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Ankara 2005, 133 vd.; D. Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2005, 193 vd.; T. Katoğlu, Ceza Hukukunda Hukuka Aykırılık, Ankara 2003, 19 vd.; İ. Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2006, 254 vd.; H. Hakeri, Yeni Türk Ceza Hukukunun Temel Kavramları, Ankara 2005, 122 vd.; V. Ö. Özbek/P. Bacaksız/K. Doğan, Ceza Hukuku Bilgisi Genel Hükümler, Ankara 2006, 142-143.

Dolayısıyla yukarıda belirttiğimiz esaslar ışığında TCK m.108'de yer alan cebir suçunun oluşumu için cebirin hukuka aykırı bir nedenle kullanılması gereklidir. Hakkın icrası hukuka uygunluk nedeni kapsamında zilyetliğin korunması amacıyla bir kimseye karşı hal ve durumun gerektirdiği ölçüde cebir kullanılmışsa veya yasal savunma ya da zorda kalma halinde cebre başvurulmuşsa bu durumda TCK m.108 kapsamında cebir suçunun oluştuğundan söz etmek mümkün olmayacaktır²².

3. Kusurluluk

Cebir suçu, kasten işlenebilen bir suçtur; genel kast bu suç için yeterlidir²³. Suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir. Faildeki saikin önemi yoktur. Ayrıca suçun terör amacıyla bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi durumunda da suç terör suçu sayılacak ve sorumluların cezası da artırılabilecektir (TMK m.4a, m.5).

VIII. SUÇ VE CEZAYA ETKİ EDEN NEDENLER

1. Suçu Ağırlaştırıcı Nedenler (Suçun Nitelikli Halleri)

Cebir suçunun işlenmesi durumunda fail hakkında cezasının artırılması öngören özel bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Sadece cebir suçu nedeniyle faile verilecek cezanın kasten yaralama suçundan verilecek cezanın artırılması suretiyle tespit edileceği belirtilmiştir. Cezanın tespiti bakımından kasten yaralama suçunun nitelikli hallerinin dikkate alınıp alınmayacağı madde düzenlemesinde açıklığa kavuşturulmamıştır. Kanaatimizce bu biçimde yapılan bir gönderme kasten yaralama suçunun tamamına yapılmış sayılmalıdır. Dolayısıyla cebir suçunun işlenmesi durumunda kasten yaralama suçunun ağır hallerinin meydana gelmesi üzerine verilecek ceza, nitelikli hallerin uygulanması sonucu belirlenecek cezanın artırılması suretiyle tespit edilecektir²⁴.

2. Suçu Hafifleten Nedenler

Cebir suçunun işlenmesi halinde fail hakkında cezasının hafifletilmesini öngören özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Genel hükümler arasında yer verilen ve tüm suçlar için geçerli olan genel hafifletici nedenler bu suçta da geçerli olacaktır.

²² Yaşar/Gökcan/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3607; Toroslu, Ceza Hukuku, Özel Kısım, 75.

²³ Toroslu, Ceza Hukuku, Özel Kısım, 74; Cihan, Cebir Kullanma Cürmü, 144-145. Suçun oluşumu için özel kast gereklidir görüşü için bak. Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 384-385; Soyaslan, Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 219; S. Donay, Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul 2007, 174.

²⁴ Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 391; Üzülmüş, Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, 174.

IX. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

1. Teşebbüs

Cebir suçu salt hareket suçudur. Çünkü mağdur bir şey yapmaya veya yapmamaya ya da failin yapmasına izin vermeye zorlanmaktadır. Bu zorlamanın gerçekleştiği anda fiil tamamlanmaktadır. Failin amacına ulaşmış olması önemli değildir²⁵. Dolayısıyla suç ancak icra hareketleri bölünebiliyorsa teşebbüse elverişlidir²⁶.

2. İctima

Fail tarafından belli bir mağdura karşı bir şeyi yapması veya yapmaması ya da failin yapmasına izin vermesi için farklı zamanlarda güç kullanılması durumunda zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkün olacaktır (TCK m.43). Birden fazla mağdura karşı tek bir fiille güç kullanılması durumunda da zincirleme suç söz konusu olur²⁷.

TCK m.108'de düzenlenmiş bulunan cebir suçu genel ve tamamlayıcı bir suç tipidir. Bu nedenle bir başka suçun unsuru veya ağırlaştırıcı nedeni olduğunda bileşik (mürekkep) suç söz konusu olacağından ayrıca cebir suçunun uygulanması söz konusu olmayacaktır²⁸.

Cebir suçu kamu görevlisine karşı görevini engellemek amacıyla gerçekleştirilirse bu durumda fail hakkında TCK m.265'de yer alan görevi yaptırılmak için direnme suç oluşacaktır.

3. İştirak

Cebir suçu, iştirak bakımından bir özellik taşımamaktadır. Suça iştirake ilişkin hükümler çerçevesinde değerlendirme yapılacaktır (TCK m.37-39)²⁹.

X. YAPTIRIM

Cebir suçunu işleyen failin cezası TCK m.108'e göre, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak belirlenecektir. Bu durumda cebir suçu bakımından TCK m.86-87'ye göre esas alınacak cezalar artırılacak ve fail hakkında hükmolunacaktır. Görüldüğü üzere yasakoyucu ce-

²⁵ Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 385.

²⁶ Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 390; E. Şen, Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu, Cilt I, (m.1-140), İstanbul 2006, 435.

²⁷ Yaşar/Gökcan/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3608.

²⁸ Yaşar/Gökcan/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3608.

²⁹ Yaşar/Gökcan/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, III, 3608.

zayı madde metninde açıkça belirtmek yerine kasten yaralama suçuna gönderme yapmış ve fakat bu suça ilişkin cezanın da artırılması gerektiğini belirtmiştir. Kanaatimizce bu durum yasa yapma tekniği bakımından doğru değildir³⁰.

Cebir suçu kasıtlı bir suç olduğundan mahkumiyet halinde failin belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılması söz konusu olacaktır. Bu yoksunluklar kişinin mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar sürer (TCK m.53/1-2)³¹.

Suç nedeniyle hapis cezasına mahkumiyete halinde verilen cezanın infazının ertelenmesi koşulları varsa söz konusu olabilir (TCK m.51). Öte yandan verilecek hükmün açıklanmasının geri bırakılması da yasal koşullar oluşmuş ise mümkündür (CMK m.231).

XI. ZAMANAŞIMI

Cebir suçunun dava zamanaşımı süresi, TCK m.86-87'de düzenlenmiş bulunan kasten yaralama suçuna ilişkin verilecek cezalara göre belirlenecektir. Bu durumda zamanaşımı süreleri suçun işlendiği tarihten itibaren bazı haller bakımından sekiz yıl (TCK m.66/1-e), dava zamanaşımını kesen nedenlerin gerçekleşmesi durumunda en fazla oniki yıl (TCK m.67/4); bazı haller bakımından ise on beş yıl (TCK m.66/1-d), dava zamanaşımını kesen sebeplerin gerçekleşmesi durumunda en fazla yirmi iki yıl altı ay (TCK m.67/4) olarak ortaya çıkacaktır.

Suçun işlendiği sırada fail, oniki yaşını doldurmuş olup da henüz onbeş yaşını doldurmamış ise bu sürelerin *yarısı*, onbeş yaşını doldurmuş olup da henüz onsekiz yaşını doldurmamış ise bu sürelerin *üçte ikisinin* geçmesi zamanaşımının dolması için yeterli sayılacaktır (TCK m.66).

XII. MUHAKEMEYE İLİŞKİN KURALLAR

Cebir suçu, adli makamlarca re'sen takip edilen suçlardandır. Suçun takibi herhangi bir muhakeme şartına bağlanmamıştır. Suçu yargılamakla görevli mahkeme, TCK m.86-87'de düzenlenmiş bulunan kasten yaralama suçlarını

³⁰ Aynı yönde bak. Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 384.

³¹ Sözkonusu hak yoksunlukları şunlardır: 1) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten yoksun kalma, 2) seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan yoksun kalma, 3) velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan yoksun kalma, 4) vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan yoksun kalma, 5) bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten yoksun kalma.

yargılamakla görevli mahkemeler olarak sulh, asliye veya ağır ceza mahkemeleridir³². Görevli mahkemenin belirlenmesi bakımından kasten yaralama suçuna ilişkin hükümlerde yer alan cezaların üst sınırı dikkate alınarak değerlendirme yapılacaktır³³.

XIII. SONUÇ

Türk Ceza Yasası m.108'de cebir suçu düzenlenmiştir. Cebir suçu genel ve tamamlayıcı bir suç tipi olarak Yasa'da yer alan birçok suçun işlenmesinde karşımıza çıkmaktadır. Fail, mağdurun bir şeyi yapmasını, yapmamasını veya kendisinin yapmasına izin verilmesini sağlamak için bedene yönelik zorlayıcı güç kullanmaktadır. Kişinin serbestçe hareket etme özgürlüğünü elinden alan bu nitelikteki bir davranış modelinin cezalandırılması toplumsal yaşamın düzen içinde devamı için kaçınılmazdır. İnsanlar nasıl hareket edeceklerini serbest iradeleri ile belirler ve seçerler, aksi bir zorlama hukukla bağdaşmaz ve cezayı gerektirir. Mülga Ceza Yasası'nda olduğu gibi 5237 sayılı Türk Ceza Yasası'nda da farklı olsa da cebir suçunun düzenlenmesi ve yaptırma tabi kılınması yerindedir.

³² 26.09.2004 Gün ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun m. 10, m.11 ve m.12 (RG 07.10.2004, No.25606).

³³ 26.09.2004 Gün ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun m. 14 (RG 07.10.2004, No.25606).